

DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH W 2002 ROKU

Opracował Zespół Planowania, Sprawozdawczości i Spraw Międzynarodowych

W 2002 roku minęło dziewięć lat funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W tym okresie stał się on znaczącą instytucją wspierającą finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) oraz statutu nadanego przez Zarząd Województwa.

Gospodarując środkami finansowymi w 2002 roku Wojewódzki Fundusz kierował się rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 grudnia 1998 roku w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz.U. Nr 3, poz. 17), a także zasadami określonymi przez Radę Nadzorczą.

Informacje dotyczące zasad i form udzielania pomocy przez WFOŚiGW w Katowicach oraz wzory obowiązujących dokumentów o dofinansowanie dostępne są na stronie internetowej Wojewódzkiego Funduszu www.wfosigw.katowice.pl. Strona ta zawiera także rejestr udzielonej pomocy ze środków Wojewódzkiego Funduszu.

Informacja o działalności WFOŚiGW w Katowicach w roku 2002 została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Wojewódzki Fundusz jest instrumentem ekonomicznym regionalnej polityki ekologicznej. W ramach swojej działalności Fundusz współdziała z komisjami Sejmiku Województwa Śląskiego, Zarządem Województwa i wydziałami Urzędu Marszałkowskiego, Śląskim Urzędem Wojewódzkim oraz urzędami gmin i powiatów.

Zakres, sposób oraz warunki dofinansowania zadań w 2002 roku określone zostały w „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek na lata 2002-2003”.

Przy ustalaniu zasad dofinansowania zadań uwzględniona została trudna sytuacja budżetu Państwa, pogarszająca się kondycja finansowa gmin oraz podmiotów gospodarczych.

Wprowadzono w 2002 roku nowe, korzystne dla wnioskodawców elementy w zakresie podwyższenia udziału środków WFOŚiGW do 75% w przypadku inwestycji, wydłużenia okresu spłaty pożyczek do lat 10, rozszerzenia możliwości udzielania dotacji (np. na wspomaganie pilotowych zadań związanych z unieszkodliwianiem azbestu w środowisku, wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej, działania z zakresu rolnictwa ekologicznego) oraz zastosowania szczególnej preferencji dla zadań gmin poprzez:

- rozszerzenie zakresu przyznawania dotacji na inwestycje, np. na zadania z zakresu ochrony wód,
- zwiększenie możliwości umorzenia pożyczek do 50% kwoty pożyczki,
- możliwość umorzenia pożyczki bezpośrednio po zakończeniu i rozliczeniu zadania,
- możliwość obniżenia oprocentowania pożyczek dla gmin o najniższych dochodach własnych,
- współfinansowanie projektów korzystających ze środków Funduszu ISPA oraz SAPARD.

„Zasady...” zostały uzupełnione o zaaprobowane przez Radę Nadzorczą szczegółowe regulaminy dofinansowania zadań. Dokumenty te porządkowały procedury i pozwalały na eliminowanie uznaniowości w zakresie dofinansowania podobnego zakresu zadań realizowanych przez różne podmioty.

1. Gospodarowanie środkami pieniężnymi WFOŚiGW w Katowicach w 2002 roku

W roku 2002 kontynuowano działania mające na celu zapewnienie efektywności gospodarowania środkami, w tym zachowanie przez Wojewódzki Fundusz funkcji pewnego i terminowego płatnika.

Udzielenie dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu poprzedzane było analizą wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania, zabezpieczenia udzielanych pożyczek, a także niektórych dotacji. Uruchamianie środków następowało w ratach, z uwzględnieniem zasady uruchamiania kolejnych rat dopiero po rozliczeniu kwot wcześniej przekazanych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u wnioskodawcy. Właściwą realizację umów egzekwowano także poprzez interwencje pisemne lub wstrzymanie wypłat. W uzasadnionych przypadkach, na prośbę wnioskodawcy, umowy były aneksowane.

Kolejny rok podejmowano działania dla efektywnego zagospodarowania powierzonych Wojewódzkiemu Fundusowi środków Rządu Szwajcarii przeznaczonych na wsparcie realizacji przedsięwzięć z zakresu ograniczenia niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Funkcjonowały 3 linie kredytów preferencyjnych za pośrednictwem banków, co umożliwiło dostęp do środków Funduszu osobom fizycznym i małym przedsiębiorcom.

Poprzez warunki umorzeń udzielonych pożyczek inicjowano realizację kolejnych zadań ekologicznych, dążono też do współdziałania innych środków w finansowaniu zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie, w tym przede wszystkim środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Stan Funduszu na początku 2002 roku wynosił 671,2 mln, z czego należności z tytułu udzielonych pożyczek wynosiły 451,2 mln zł.

W ciągu roku nastąpiło zwiększenie Funduszu o 188,8 mln zł, z czego 124,8 mln zł stanowiły opłaty i kary za gospodarcze korzystanie ze środowiska, 55,8 mln zł stanowiły przychody finansowe (z oprocentowania pożyczek oraz z tytułu odsetek od lokowania czasowo wolnych środków pieniężnych).

Wydatki (zmniejszające fundusz) wyniosły 153,3 mln zł i obejmowały wydatki: dotacje, dopłaty do odsetek bankowych kredytowanych zadań, umorzenia pożyczek, nagrody za działalność w dziedzinie ochrony środowiska oraz koszty działalności operacyjnej i finansowej, w tym koszty działalności organów i biura Wojewódzkiego Funduszu. W porównaniu do lat poprzednich wykorzystanie to jest wyższe i jest wynikiem wzrostu udziału dotacyjnych form w dofinansowaniu zadań.

Tabela 1. Gospodarowanie środkami Wojewódzkiego Funduszu i Gospodarki Wodnej w Katowicach w latach 2000 - 2002

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	% wzrostu 5:4
		[mln zł]			
1	2	3	4	5	
I	Stan funduszu* na początek okresu sprawozdawczego, w tym:	550,6	633,9	671,2	106%
1	- rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne	11,7	11,3	11,3	100%
2	- udziały i akcje	33,1	39,8	44,6	112%
3	- należności z tytułu udzielonych pożyczek	446,8	470,5	451,2	97%
II	Zwiększenie funduszu w okresie sprawozdawczym, w tym:	158,2	157,0	188,8	115%
1	- opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska	101,2	90,8	106,6	117%
2	- kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska	0,7	0,7	0,8	114%
3	- przekazane nadwyżki funduszy gminnych	0,0	2,2	17,4	791%
4	- przychody finansowe (odsetki od pożyczek, lokat)	56,2	62,3	55,8	90%
5	- inne	0,1	1,0	8,2	20%
III	Wykorzystanie funduszu w okresie sprawozdawczym, w tym:	74,9	119,8	153,3	128%
1	- dotacje i dopłaty do odsetek	48,1	73,7	86,6	118%
2	- umorzenia pożyczek	14,6	31,1	45,7	147%
3	- inne wykorzystanie o charakterze bezzwrotnym	0,5	1,5	1,0	67%
4	- koszty działalności operacyjnej i finansowej:				
4.1	- koszty działalności WFOŚiGW	8,7	10,0	9,2	92%
4.2	- odpisy z aktualizacji wyceny pożyczek, akcji i udziałów	2,9	3,4	5,0	147%
4.3	- rezerwy na zobowiązania	0,0	0,0	5,8	
IV	Stan funduszu* na koniec okresu sprawozdawczego, w tym:	633,9	671,2	706,7	105%
1	- rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne	11,3	11,3	11,2	99%
2	- udziały, akcje, obligacje długoterminowe	39,8	44,6	52,2	117%
3	- należności z tytułu udzielonych pożyczek	470,5	451,2	443,6	98%
V	Rezerwy na zobowiązania i inne fundusze specjalne	2,7	3,4	6,2	182%
VI	Ogółem IV+V	636,6	674,6	712,9	106%
VII	Powierzone zagraniczne środki pieniężne	-	1,5	2,0	133%
1	Wykorzystanie środków	-	0,3	3,2	1067%
2	Stan na koniec roku	-	1,2	0,0	0%

* Stan funduszu, w znaczeniu finansowym, jest to wartość funduszu własnego, na który składa się: fundusz statutowy, fundusz rezerwowy, zysk roku obrotowego oraz niepodzielony zysk z lat ubiegłych.

Stan funduszu na koniec 2002 roku wyniósł 706,7 mln zł, oraz 6,2 mln zł rezerw na zobowiązania i inne fundusze specjalne.

Podstawowe informacje o gospodarowaniu środkami Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zawarto w tabeli 1.

Analizując stan funduszu w ostatnich latach (tabela 1), stwierdza się sukcesywny jego wzrost, co świadczy o stabilnej sytuacji finansowej Wojewódzkiego Funduszu. O racjonalnym sposobie gospodarowania środkami Funduszu świadczy również wysokość środków dyspozycyjnych na dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych. Środki te w roku 2002 (z pominięciem funduszu rezerwowego, bieżąco wypracowywanego zysku, funduszy specjalnych) wyniosły 361,2 mln zł, t.j. o 60,7 mln zł więcej niż w roku 2001.

Znaczący udział w środkach dyspozycyjnych miały obok

2. Wnioski o dofinansowanie zadań ekologicznych

W 2002 roku do Wojewódzkiego Funduszu wpłynęło 1141 wniosków o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć ekologicznych na kwotę ogółem 809,4 mln zł.

Po weryfikacji merytorycznej i formalno-prawnej do dalszego rozpatrzenia zakwalifikowano 1097 wniosków. Wnioskowana kwota pomocy finansowej na rok 2002 wynosiła 317,1 mln zł. Ostatecznie Zarząd i Rada Nadzorcza zaaprobowaly udzielenie pomocy finansowej w wysokości 212,7 mln zł na realizację 971 zadań.

Łącznie ze zobowiązaniami z lat poprzednich kwota przyznana na pomoc finansową na realizację 1238 przedsięwzięć ekologicznych w 2002 roku wyniosła 297,2 mln zł.

Lista zadań priorytetowych przyjętych do dofinansowania w 2002 roku objęła 688 zadań inwestycyjnych oraz 676 zadań pozainwestycyjnych.

Z 1364 wniosków umieszczonych na liście zadań priorytetowych na 2002 rok:

- ♦ dla 1238 wniosków podjęte zostały uchwały o dofinansowaniu,
- ♦ 69 zadań zostało skreślonych z listy z uwagi na brak uzupełnień wymaganych przez Wojewódzki Fundusz dokumentów,
- ♦ 57 zadań zostało przeniesionych przez wnioskodawców do realizacji w 2003 roku.

Spełnienie wymogów formalno-prawnych przez wnioskujących o środki Wojewódzkiego Funduszu pozwoliło na zawarcie 1011 umów na kwotę 463,3 mln zł, w tym 327 umów o pożyczkę na kwotę 382,5 mln zł oraz 684 umowy o dotację na kwotę 80,8 mln zł.

W stosunku do 2001 roku zawarto więcej o 191 umów dotacji i pożyczek. Wartość tych umów była wyższa o 224,8 mln zł.

Średnia wartość umów (z wyłączeniem linii kredytowych) wyniosła 458,2 tys. zł, natomiast umów o pożyczkę 1170,0 tys. zł. Wartości te są nieco wyższe od podobnych w roku 2001 (odpowiednio 294,4 tys. zł i 824,5 tys. zł).

Średni wskaźnik oprocentowania zawartych umów o po-

3. Wyплаты w 2002 roku

Globalna kwota wydatków na wspomaganie realizacji przedsięwzięć ekologicznych w ramach wszystkich form finansowania wyniosła 306,5 mln zł.

W formie pożyczek i dotacji wypłacono 251,1 mln zł, w tym na realizację inwestycji 218,6 mln zł i na działalność pozainwestycyjną 32,5 mln zł. Uwzględniając wypłaty w ra-

mach linii kredytowych oraz dopłaty do oprocentowania bankowych kredytów wielkość pomocy finansowej na działalność inwestycyjną w 2002 roku wyniosła 273,1 mln zł. Udział wydatków na zadania inwestycyjne wyniósł 89,1% wydatków ogółem.

W ramach poszczególnych priorytetów najwyższą kwotę

opłat i kar z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska (34,5 %) również spłaty rat pożyczek (32,6%) oraz odpis z podziału zysku za rok 2001 (12 %).

Porównując do lat poprzednich, środki dyspozycyjne na finansowanie zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej sukcesywnie wzrastały, co pozwoliło na utrzymanie wiodącej pozycji Wojewódzkiego Funduszu w finansowaniu zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie.

Stan zobowiązań na koniec roku wyniósł 307,1 mln zł, z przeznaczeniem na wypłaty do 2007 roku. Tak wysoka pozycja zobowiązań wynika z udziału środków Wojewódzkiego Funduszu (161,1 mln zł) w dofinansowaniu zadań realizowanych ze środków funduszu przedakcesyjnego ISPA przez gminy: Gliwice, Rybnik i Ruda Śląska, z którymi podpisano umowy przedwstępne w 2002 roku. Zaangażowanie Funduszu ISPA w tych przedsięwzięciach wynosi łącznie 562,4 mln zł (140,1 mln EUR).

życzkę wyniósł 3,1% (w 2001 roku - 7,12%) znacząco niższej stopy redyskonta weksli (oprocentowanie to kształtowało się w granicach 14% na początku roku i obniżyło się do 7,5% na koniec 2002 roku).

W ramach linii kredytowych prowadzonych przez banki zawarto 332 umowy na kwotę 8,2 mln zł. Funkcjonowały trzy linie w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz Górnośląskim Banku Gospodarczym S.A. dla finansowania:

- ♦ **zadań w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego** (dla systemów grzewczych i obiektów o zapotrzebowaniu mocy cieplnej do 200 kW),
- ♦ **budowy systemów oczyszczających lub odprowadzających ścieki** (dla oczyszczalni ścieków o przepustowości do 500 m³, w tym oczyszczalni przydomowych) i kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami oraz dowóz ścieków obejmujący zakup samochodów asenizacyjnych lub cystern),
- ♦ **zagospodarowania odpadów**, wyłącznie w ramach selektywnej systemowej gospodarki odpadami w gminie.

Największym zainteresowaniem cieszyła się linia na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, z której udzielono 309 kredytów, wypłacając 6,3 mln zł. Z wnioskami o umorzenie części pożyczek wystąpiło w 2002 roku 139 inwestorów.

Podpisano umowy umorzenia z 96 inwestorami i jedną umowę ugody, a kwota umorzeń wyniosła 45,7 mln zł. Z 20 pożyczkobiorcami umowy umorzenia zostaną spisane w 2003 roku na łączną kwotę 5,8 mln zł.

Umorzone środki finansowe wspomagały u większości inwestorów realizację kolejnych zadań ekologicznych, zwiększając tym samym pulę środków na finansowanie ochrony środowiska w województwie śląskim.

Ogółem, w ramach wszystkich form dofinansowania, zawarto w 2002 roku 1440 umów. Kwota dofinansowania objęta umowami wyniosła 517,3 mln zł, z czego kwota do wypłaty po 2002 roku wynosi 307,1 mln zł.

mach linii kredytowych oraz dopłaty do oprocentowania bankowych kredytów wielkość pomocy finansowej na działalność inwestycyjną w 2002 roku wyniosła 273,1 mln zł. Udział wydatków na zadania inwestycyjne wyniósł 89,1% wydatków ogółem.

W ramach poszczególnych priorytetów najwyższą kwotę

Tabela 2. Dofinansowanie realizacji zadań proekologicznych w 2002 roku

Lp.	Kierunek działania	Udzielona pomoc [tys. zł]						Ogółem
		Pożyczki	Dotacje	Umorzenia	Inne			
					Dopłaty do kredytów	Linie kredytowe	Akcje i udziały	
I	Inwestycje:	164 919,7	53 695,7	45 721,2	350,5	8 247,3	70,1	273 004,5
1	Ochrona zasobów wodnych, w tym:	72 486,0	23 590,1	27 484,6	262,5	965,0		124 788,2
1.1	- ochrona wód	65 129,7	4 455,7	26 892,6	262,5	965,0		97 705,5
1.2	- gospodarka wodna, w tym urządzenia p. powodziowe	7 356,4	19 134,4	592,0				27 082,8
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	14 912,0	8 650,9	1 738,8	2,8	959,1	57,8	26 321,3
3	Ochrona powietrza	76 899,5	15 937,2	16 465,9	85,1	6 323,2		115 710,9
4	Zapobieganie poważnym awariom	500,1	5 517,6					6 017,7
5	Inne	122,1		31,9			12,3	166,3
II	Działalność pozainwestycyjna:		32 508,2					32 508,2
1	Ochrona przyrody i krajobrazu		14 382,5					14 382,5
2	Edukacja ekologiczna		4 599,4					4 599,4
3	Zarządzanie środowiskowe:		7 109,0					7 109,0
3.1	- monitoring środowiska		4 907,4					4 907,4
3.2	- programy, badania naukowe, - opracowania		1 469,3					1 469,3
3.3	- programy i projekty międzynarodowe		472,7					472,7
3.4	- wspomaganie systemu kontroli opłat		259,7					259,7
4	Inne, w tym:		6 417,3					6 417,3
4.1	- profilaktyka zdrowotna dzieci		6 042,0					6 042,0
4.2	- rolnictwo ekologiczne		375,4					375,4
III	Nagrody za działalność							999,5
	Ogółem (I+II+III)	164 919,7	86 203,9	45 721,2	350,5	8 247,3	70,1	306 512, 2

wydatków poniesiono na przedsięwzięcia z zakresu ochrony zasobów wodnych (124,8 mln zł) 40,7% wydatków ogółem ze środków Wojewódzkiego Funduszu a następnie z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego (115,8 mln zł) 37,8%.

W tej kwocie najwyższy udział mają wydatki na ograniczenie tzw. niskiej emisji.

W celu dofinansowania przedsięwzięć w zakresie obejmującym gospodarkę odpadami wypłacono 26,2 mln zł (8,5%), na zapobieganie poważnym awariom 6,0 mln zł (2%).

Na zadania pozainwestycyjne wydatkowano 33,5 mln zł,

co stanowi 10,9% wydatków ogółem. Najwyższy udział w wydatkach na zadania pozainwestycyjne miały: ochrona przyrody i krajobrazu, zarządzanie środowiskowe, profilaktyka zdrowotna dzieci, edukacja ekologiczna.

Analizując wypłaty w podziale na grupy wnioskodawców stwierdza się, że w roku 2002 najwięcej środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu otrzymał sektor finansów publicznych (49%), w dalszej kolejności - przedsiębiorcy (42%) i organizacje pozarządowe (6%).

Wysokość dokonanych wypłat na poszczególne kierunki działań przedstawiono w tabeli 2.

4. Osiągnięte efekty rzeczowe i ekologiczne

Z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu w roku 2002 realizowano 1071 zadań, w tym 545 zadań inwestycyjnych oraz 526 zadań pozainwestycyjnych.

W roku 2002 zakończono realizację 386 zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej dofinansowywanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu.

Zakończone inwestycje i zadania pozainwestycyjne stworzyły możliwość:

- ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 2 119 Mg/a zanieczyszczeń pyłowych,
- 885 Mg/a SO₂
- 280 Mg/a NO_x

- oczyszczania 84,6 tys. m³/d ścieków w 19 nowo wybudowanych bądź zmodernizowanych oczyszczalniach ścieków,
- doprowadzania do oczyszczalni 37,1 tys. m³/d ścieków kolektorami sanitarnymi o długości 184 km,
- deponowania zgodnie z wymogami ochrony środowiska 4,7 tys. Mg/a odpadów komunalnych,
- zrekultywowanie 2,8 ha składowisk,
- zwiększenia wydajności ujęć wody pitnej o 60 m³/h, wybudowania 21 km sieci wodociągowej,
- odbudowy i modernizacji obwałowań w zlewni rzeki Wisły na długości 2,8 km,
- regulacji rzek na odcinku 4,7 km,
- usunięcia szkód powodziowych poprzez odbudowę urządzeń hydrotechnicznych i regulację rzek i potoków na długości 133,7 km i doposażenia w niezbędny sprzęt magazynów przeciwpowodziowych,

Do najważniejszych zadań przekazanych do eksploatacji w 2002 roku, realizowanych z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu należały m. in.:

♦ z ochrony wód:

- oczyszczalnie ścieków dla miasta Gliwice o przepustowości 51 tys. m³/d,
- lokalne oczyszczalnie w Sosnowcu (dla osiedla Bór), gminy Miedźno, Bieruń, Kochanowice, Istebnej w Jaworzynie, Lyski, Ujszoły, Panki i Przystajni,
- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni komunalno przemysłowej w Tychach Czudowie o przepustowości 8,6 tys. m³/d,
- lokalne oczyszczalnie ścieków przemysłowych dla Maskpol S.A. w Konieczkach (345 m³/d) i Zakładów Mięsnych Aleksandria (150 m³/d),
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Cieszynie (6,1 km), Lyskach (5,9 km), Miedźnie (10,9 km), Orontowicach (4,1 km), Pawłowicach (7,3 km), Porąbce (20,5 km), Przystajni (4,7 km), Szczekocinach (6,4 km), Ujszałach (7,1 km), Węgierskiej Górcie (6,8 km), Woźnikach (6,1 km), Żywcu (4,8 km).

♦ z gospodarki wodnej:

- odbudowa urządzeń hydrotechnicznych, regulacja rzek i potoków na terenie województwa dla przywrócenia prawidłowego spływu wód,
- regulacja rzeki Rawy w Katowicach na odcinku 263 m,
- wymiana częściowa sieci azbestowo - cementowej w Częstochowie, Imielinie, Gaszowicach o łącznej długości 12,2 km,

5. Działania pozainwestycyjne

W wyniku realizacji 526 zadań pozainwestycyjnych uzyskane zostały następujące efekty rzeczowe i ekologiczne w ramach poszczególnych priorytetów:

♦ w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu:

- przebudowano drzewostany na powierzchni 1575,42 ha, i zalesiono nieużytki i grunty porolne na powierzchni 130,36 ha,
- rozbudowano i zmodernizowano infrastrukturę przeciwpożarową na terenie nadleśnictw, i doposażono w niezbędny sprzęt patroli ekologiczne utworzone w 22 nadleśnictwach,

- budowa wodociągu przesyłowego Parkoszowice - Rudniki 1,6 km (gmina Włodowice) oraz magistralnego do Orontowic 2,2 km.

♦ z gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi:

- zakład segregacji i przerobu odpadów komunalnych w Rybniku o wydajności 15000 Mg/a,
- stacja odzysku surowców wtórnych w Wojkowicach o wydajności 1500 Mg/a,
- ujęcie biogazu do produkcji energii elektrycznej i ciepłej na składowisku w Knurowie o wydajności 3,5 mln m³/a,
- składowisko odpadów przemysłowych w Hucie Cynku „Miasteczko Śląskie” o powierzchni 2,75 ha.

♦ z ochrony powietrza i ochrony przed hałasem:

- zmodernizowane 139 niskosprawnych lokalnych kotłowni,
- zadania dla zmniejszenia emisji pyłów, takie jak: modernizacja elektrofiltra kotła WP -70 w ciepłowni PEC Gliwice Sp. z o.o. (o 120 Mg/a), modernizacja instalacji odciążowej z pieców w MetalCo Sp. z o.o. w Świętochłowicach (o 297,3 Mg/a pyłu cynkowego),
- inwestycje w celu zmniejszenia emisji pyłowo - gazowej w wyniku modernizacji systemu ciepłowniczego w lokalnych kotłowniach komunalnych i przemysłowych (np. ZEC Katowice Sp. z o.o., PPH „Polskie Odczynniki Chemiczne” Gliwice, PKM Gliwice Sp. z o.o., PEC Bytom Sp. z o.o., Przedsiębiorstwie Energetycznym Systemy Ciepłownicze S.A. w Częstochowie, w kompleksie budynków Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” w Koszęcinie),
- zadania dla wykorzystania odnawialnych źródeł energii: zabudowa 4 pomp ciepła w Ośrodku Rekolekcyjnym w Bielsku Białej, zabudowa kotłowni opalanych trocinami z odpadów poprodukcyjnych w „Nobile” Sp. z o.o. Bielsko - Biała, kotłownia opalana biomasą w Szkole Podstawowej w Janowie,
- wymiana taboru autobusowego na spełniający normę EURO-3 przez przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej w Gliwicach, Katowicach, Tychach, Sosnowcu, Cieszynie.
- zakończono 1 zadanie z zakresu ochrony przed hałasem obejmujące zabudowę ekranów dźwiękochłonnych wzdłuż ul. Beskidzkiej w Tychach na odcinku o dł. 1 km.

♦ z zakresu zapobiegania poważnym awariom:

Wynikiem dofinansowania zadań jest doposażenie jednostek Państwowej Straży Pożarnej w pojazdy gaśnicze i do usuwania skażeń poprzez zakup 14 specjalistycznych samochodów oraz sprzętu i substancji do usuwania katastrof ekologicznych i chemicznych.

- w ramach akcji „Posadź swoje drzewko” i „Wojsko chroni środowisko naturalne” posadzono 128000 szt. sadzonek drzew i krzewów,
- wykonano cięcia i zabiegi pielęgnacyjne 907 drzew oraz przeprowadzono wycinkę drzew chorych w ilości 456 szt. w ramach prac pielęgnacyjnych w parkach zabytkowych w Żywcu, Pszczynie, Jaworznie, Bestwinie, Rydułtowach, Bielsku-Białej, Reptach, Rybnej, Łaziskach Rybnickich, Rybniku, Brynku, Świerklanach i Chorzowie,
- w ramach ochrony gatunkowej zwierząt i roślin odbu-

- dowano populację rodzimego gatunku skorupiaka-raka szlachetnego w 4 ciekach wodnych, zabezpieczono 140 miejsc rozrodu płazów wykonano system zabezpieczeń w rejonie wędrówek płazów głównymi szlakami komunikacyjnymi na obszarze parków krajobrazowych,
- prowadzono hodowlę żubrów w rezerwacie Żubrowisko,
 - odbudowano murawy kserotermiczne w rezerwachach „Smoleń” i „Parkowe”,
 - w ramach usuwania szkód w środowisku przyrodniczym usunięto szkody w drzewostanach Nadleśnictwa Katowice i Nadleśnictwie Węgierska Górka,
 - dla promocji ochrony przyrody wykonano 7 ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych w miejscowościach Herby, Koniecpol, Ustroń, Rybnik, Rudziniec, Racibórz, Bielsko-Biała, o łącznej długości 30 km, wraz z zamontowaniem 232 tablic dydaktyczno-informacyjnych i wydaniem folderów informacyjnych, oznakowano 7 nowych tras rowerowych o łącznej długości 188,2 km, zamontowano 61 tablic informacyjno-edukacyjnych.
- ♦ **w ramach edukacji ekologicznej:**
- przeprowadzono 25 konferencji, sympozjów, szkoleń i warsztatów, w których wzięło udział 3098 uczestników, wydano 8300 egz. materiałów pokonferencyjnych, poseminaryjnych i warsztatowych,
 - zorganizowano olimpiady wiedzy ekologicznej (szczebel wojewódzki i krajowy) z udziałem 361 uczniów, przeprowadzono 29 konkursów, w których wzięło udział 3576 dzieci i młodzieży,
 - przeprowadzono warsztaty ekologiczne w ośrodkach edukacji ekologicznej z udziałem 4691 uczniów,
 - uzupełniono bazę techniczno-dydaktyczną w ośrodkach edukacji ekologicznej i nowotworzonych kierunkach i specjalizacjach z zakresu ochrony środowiska w uczelniach województwa śląskiego,
- wyemitowano w ramach promocji ochrony środowiska w mediach 94 audycje radiowych oraz wydano 749 kolumn druku w prasie o zasięgu wojewódzkim, ponadlokalnym i lokalnym,
 - dofinansowano udział w targach ekologicznych „INTERECO 2001” w Katowicach oraz „POLECO 2002” w Poznaniu jednostek samorządowych, uczelni, organizacji pozarządowych oraz podmiotów gospodarczych,
 - przeprowadzono akcje „Tydzień Ziemi”, „Czysta Jura” oraz „Sprzątanie Świata”,
 - zorganizowano wystawy niskoemisyjnych kotłów węglowych oraz wystawy „Ciepło przyjazne środowisku”, które obejrzało ok. 80000 zwiedzających.
- ♦ **w ramach zarządzania środowiskowego:**
- w zakresie regionalnego monitoringu środowiska były prowadzone stałe badania w podsystemie monitoringu powietrza, w tym w sieci automatycznych stacji pracujących w systemie alertowoostrzegawczym, monitoringu wód powierzchniowych, wód podziemnych, gleb oraz hałasu,
- ♦ **w ramach innych zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej:**
- w ramach profilaktyki zdrowotnej dzieci akcji „zielonych szkół” z wyjazdów zdrowotnych skorzystało 42887 dzieci z terenów przekroczeń dopuszczalnych norm zanieczyszczeń środowiska, objęto 3301 dzieci badaniami profilaktycznymi (w ramach walki z ołowicą), profilaktyką zdrowotną w miejscu zamieszkania objęto ok. 2000 dzieci.
 - wykonano wapnowanie gleb o podwyższonej kwasowości i zanieczyszczonych metalami ciężkimi lub na terenach popowodziowych wysiano 6783,85 ton wapna nawozowego na powierzchni 2297,69 ha.

6. Działania dla pozyskania środków pomocowych

Kontynuowano w 2002 roku działania dla wykorzystania pozyskanych środków Rządu Szwajcarii (5 mln zł) na realizację projektu „Obniżenie emisji do powietrza poprzez zastosowanie lub wykorzystanie niskoemisyjnych źródeł ciepła opalanych węglem ma terenie Województwa Śląskiego”. Warunkiem wykorzystania tych środków było równoległe przeznaczenie środków na ten cel przez Wojewódzki Fundusz.

W 2002 roku podpisano 90 umów o dofinansowaniu przedsięwzięć z udziałem środków Rządu Szwajcarii na łączną kwotę 4 mln zł. Z kwoty tej wydatkowano w 2002 roku 3,2 mln zł.

Wojewódzki Fundusz występował jako instytucja zabezpieczająca finansowy wkład strony polskiej na realizację przedsięwzięć w regionie z funduszu ISPA, a także wspierająca finansowo prawidłowe przygotowanie aplikacji o środki z tego Funduszu.

Podjęto decyzje o równoległym finansowaniu ze środków

Wojewódzkiego Funduszu projektów miast Gliwice, Ruda Śląska i Rybnik oraz o finansowym wsparciu realizacji 7 projektów z udziałem przedakcesyjnego funduszu SAPARD.

Wojewódzki Fundusz zaangażował się w prace związane z sporządzeniem wstępnej listy projektów przewidzianych do finansowania z Funduszu Spójności. Opracowano listę regionalnych projektów wnioskowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności. Lista, obejmująca 30 projektów, przekazana została do Departamentu Integracji Europejskiej w Ministerstwie Środowiska i do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Z przedstawionej przez Wojewódzki Fundusz listy projektów - 19 znajduje się w indykatywnym wykazie inwestycji w zakresie ochrony środowiska do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności w latach 2004 - 2006 ogłoszonym przez Ministerstwo Środowiska.